

Parallel mit dieser *fascelina* Zucht lief eine *Orgyia gonostigma* Eizucht herkommend von demselben Platze wie jene und ebenfalls gefüttert mit Heidelbeere. Hier gelang die Anlockung vollständig. Die ♂♂ kamen sogar bis an die offenen Fenster im 1. Stock der Villa hinter welchen ein neugeschlüpfte ♀ sass.

Gleichartige Versuche wurden heuer (1947) mit *Lasiocampa quercus* L. und *Dendrolimus pini* L. vorgenommen und wurden diese beiden Lockungsversuche mit Erfolg gekrönt. Beidemale kamen die ♂♂ vom Walde her in den Garten.

Die von dem *fascelina* ♀ abgelegten Eier erwiesen sich, wie zu erwarten war, als steril.

W. Beck.

Två för landet nya *Eupithecia*-arter.

I Vickleby, Öland, tog jag i första hälften av juli 1948 två ♀-exemplar av en stor *Eupithecia*, som jag först trodde vara *icterata* ab. *oxydata* men som vid genitalundersökning visade sig tillhöra *millefoliata* Rössl. Sedan fann jag i en låda *Eupithecia*, som sänts mig till granskning av disponent A. Horke en ♂ av samma art, av honom tagen i Råpplinge, Öland, 10.7. 1948. Bland några andra *Eupithecia*, som förelades mig till kontrollbestämning av dr S. Langert, fanns även en ♂ av *millefoliata*, tagen i Brottkärr, Västergötland, 12.7. 1947. I dr Langerts låda fanns dessutom 4 ♂ och 1 ♀ av *cauchyata* Dup., tagna sista veckan i juni åren 1946—48 och nyligen genitalundersökta av folkskollärare A. Lewin.

En utförligare beskrivning av dessa arter med bilder av fjärlarna och deras genitalorgan kommer senare ett inflyta i tidskriften.

Frithiof Nordström.

Litteratur.

W. Kotte: Krankheiten und Schädlinge im Obstbau und ihre Bekämpfung. Zweite Auflage. 328 sid., 213 textfig., 8 färgplanscher. Verlag Paul Parey. Berlin und Hamburg 1948. Pris häftad 24, bunden 25.60 DM.

Efter ett kortare inledningskapitel över betydelsen av växtskyddet i trädgården behandlar förf. i andra kapitlet orsaken till de där uppträdande sjukdomarna och skadegörelserna, vilka dels kunna framkallas av svampar och djur, dels av vira, av olämpligt klimat, dålig markbeskaffenhet eller oriktiga kemikalier.

Bokens tredje avsnitt behandlar de olika sjukdomarna och skadedjuret och är uppdelat på flera underavdelningar, nämligen: 1. Svampsjukdomar, angripande flera fruktträdssorter. 2. Djur, angripande flera fruktträdssorter. 3. Svampsjukdomar och djur, angripande en enda fruktträdssort. Sistnämnda avsnitt är uppställt efter de olika fruktarterna och redogör för äpple, päron, kvitten, körsbär, plommon, persika, aprikos, valnöt, hasselnöt, vindruva, hallon, vinbär, krusbär och jordgubbar. För varje skadlig växt- eller djurart behandlas utförligt lämpligaste bekämpningssättet, likaså beskrives biologien, däremot icke de ifrågasvarande skadegörarnas utseende annat än i största korthet, men i många fall lämnas fotografier av både skadegörare och skadeverkan.

Fjärde avsnittet handlar speciellt om bekämpningen, såväl de redskap, som erfordras härför liksom också och framför allt de olika medlen. Här anföras bl. a.

också de senaste erfarenheterna med nya insekticider, t. ex. dinitrokresol, som med fördel användes i stället för karbolineum, samt DDT-preparaten. Ävenså lämnas schemata för lämpligaste besprutningstid och -preparat för de olika fruktträden samt en bestämningstabell för de viktigaste sjukdomarna och skadedjuren, ordnad efter växtart och växtedel.

Arbetet, som avslutas med ett sakregister, torde med fördel kunna användas av och vara till nytta även för den svenska trädgårdsskötseln. Det är rikt illustrerat och praktiskt uppställt.

O. Lundblad.

H. F. BARNES: Gall Midges of Economic Importance. Vol. I o. II. Agricultural and Horticultural Handbooks. Crosby Lockwood & Son Ltd. London 1946.

Många ofta allvarliga skadegörare på kulturväxter tillhöra som bekant ännu ofullständigt kända djurgrupper. I utpräglad grad gäller detta gallmyggorna, av vilka ett stort antal arter förorsaka s. k. gallbildningar på växter. Hos oss ha endast ett fåtal av dessa insekter, såsom de båda vetemyggorna, hessiska flugan och pärongallmyggan, rönt större uppmärksamhet som skadedjur. Av H. F. Barnes nyligen utkomna böcker om ekonomiskt betydelsefulla gallmyggor framgår emellertid, att ett flertal utgöra en fara för olika odlingar.

Dr Barnes, som för närvarande tillhör den vetenskapliga staben vid Rothamsted Experimental Station nära London, har under de sista båda decennierna ägnat större delen av sin tid åt ett studium av gallmyggor från hela världen. Redan tidigt påbörjade han litteraturstudier och egna undersökningar över arter, som angripa odlade växter. Det är glädjande, att han nu framträder som författare till ett referensarbete över samtliga gallmyggor, vilka hittills befunnits eller misstänkts vara av ekonomisk betydelse.

I den första av de båda utkomna volymerna får läsaren göra bekantskap med gallmyggor, som uppträda på rotfrukter och grönsaker. Efter ett inledande kapitel, i vilket författaren bl. a. redogör för den av honom använda tekniken vid odling och preparering av myggorna, lämnas en översikt över rotfrukternas och grönsakernas gallmyggor. Djuren detaljbehandlas sedan under resp. värdväxter, som äro ordnade i bokstavsföljd. För arter av mera påtaglig praktisk betydelse beskrivas skadegörelse, utbredning, livscykel, värdväxter, parasiter, bekämpningsmöjligheter m. m. Av stort värde är litteraturförteckningen, som innehåller referenser till alla av författaren kända arbeten, i vilka uppgifter om i boken nämnda gallmyggor finnas. Mycket användbara äro även de tre index — ett över myggornas vetenskapliga och populära namn, ett över värdväxter och ett av allmän karaktär — som avsluta den första delen. Boken är illustrerad med tio planscher, av vilka fyra äro i färg.

Den andra volymen behandlar foderväxternas gallmyggor. I den första av bokens tre sektioner redogöres för myggor, som skada klöver, lucern, vicker m. fl. Den andra sektionen är ägnad åt gallmyggor på fodergräs, medan myggangrepp å en del övriga foderväxter såsom lupin och senap omtalas i den tredje sektionen. Volymen är i övrigt disponerad på i stort sett samma sätt som den första. Den är illustrerad med fyra planscher, varav en är i färg.

Med dessa böcker ha utförliga resuméer över publicerade uppgifter om praktiskt viktiga gallmyggor ställts till envars förfogande. Ehuru de allvarigaste skadegörarna varit föremål för ofta ingående undersökningar, får man av de utkomna volymerna det intrycket, att vägen ännu är lång, tills effektiv bekämpning mera allmänt kan företagas mot dessa djur.

Det är meningen, att hela arbetet skall omfatta åtta delar. Kommande volymer skola behandla gallmyggor på frukter (vol. III), prydnadsväxter (vol. IV), träd (vol. V), sädeslag (vol. VII) och diverse andra odlade växter (vol. VI). I den sista delen kommer en redogörelse för myggor, som leva på ogräs, svampar m. m. att lämnas.

Varje del kommer i Sverige att betinga ett pris av c:a 8—12 kronor.

Edvard Sylven.

Koleopterologische Zeitschrift. Årgång 1, häfte 1. Frankfurt am Main 1949. Utgiven av ADOLF HORION.

De tyska entomologerna ha mött nästan oöverstigliga svårigheter, då det gällt att efter kriget upptaga den verksamhet, som tidigare ställt dem i främsta ledet inom vår vetenskap. Inte minst är detta fallet i fråga om möjligheten att återuppväcka de tidigare så livaktiga tidskrifterna. Det har varit nästan omöjligt att skaffa papper.

Ingen kunde vara mera ägnad att med okuvlig energi genomföra denna uppgift än Adolf Horion, den obestriddliga centralgestalten bland Tysklands coleopterologer. Och så hälsa vi nu med glädje vårens första svala i form av den nystartade »Koleopterologische Zeitschrift».

Dess innehåll är omväxlande. Ett särskilt värde har Horion's egen översikt över de f. n. verksamma tyska coleopterologerna och över de svåra skador som kriget förorsakat både offentliga och privata samlingar. Muséerna i Hamburg, Lübeck och Stettin ha fullständigt förstörts, men till all lycka tyckas de båda stora Berlin-samlingarna (Universitetets och Deutsch. Ent. Inst. i Dahlem) nästan helskinnade ha undgått fördölsen. — En svag aning om de omänskliga ansträngningar, som tyska vetenskapsmän gjorde för att rädda vad räddas kunde, ger en gripande, personlig skildring av Breslau-zoologen F. Pax.

Bland de rent taxonomiska bidragen intresserar sig en svensk isynnerhet för K. Sokolowski's bestämningstabell för sl. *Plomaphagus*, där *sericatus* Chaud. upp-tages som artskild från *subvillosus* Gze (*sericeus* Panz.), medan om *ruthenus* Rtt. säges: »keine gute Art», — tyvärr utan att man får veta, vart den hör. — Vidare den ingående revisionen av 4 *Aleochara*-arter inom *laevigata*-gruppen av H. Wagner. Man må livligt hoppas, att hans f. n. bräckliga hälsa stärkes, så att de kommande åren få ge oss ännu många av de skarpsinniga utredningar, som blivit oss så oundgängliga. — En refererande artikel visar, vilket värde man utomlands sätter på Brundin's *Atheta*-undersökningar, vilket kan lända oss till stolthet.

Bland de »smärre meddelanden» fäster man sig vid, att den nyligen för Sverige anmälda (exotiska och synantropa) Carabiden *Perigona nigriceps* Dej. (Opusc. Ent. 13. 1948, p. 167) även i M-Europa tycks vara stadd i spridning norrut.

Syftemålet med detta korta referat är främst att förmå svenska coleopterologer till en prenumeration på tidskriften. Priset är 16 DM per år. Det kan synas högt, men omfånget är beräknat till minst 250 sidor; och framför allt: Det bör vara oss angeläget att söka stödja den tyska entomologiens återuppbyggnad. Det första häftet har utkommit på Horion's personliga risk, och han vill utsträcka denna till att gälla hela första årgången. Huruvida tidskriften även därefter kan fortleva, beror helt på ett tillräckligt antal abonnenter. Anmälan och prenumera-tionsavgift sändes till *Victor Weiss*, Eichenstrasse 42, Hamburg 19 (Postcheck-konto Hamburg 125 826).

Carl H. Lindroth.

Entomologia tschechoslovacia.

Es ist ein erfreuliches Symptom des kulturellen Wiederaufbaus in den kriegs-verheerten Ländern, dass dort auch selbständige entomologische Publikationen wieder zu erscheinen beginnen:

1. Dr. Rudolf Schwarz, *Motýli denni I.*, (= Tagfalter), Praha, 1948. Vesmír. Nakladavatelská Spol., S. R. O., Praha VII, Dobrovského 27. — Kl. 8:0,7 f., 24 farb. Taf. auf 12 Blättern, 1 f., XLII p., 2 f.

Ein kleines schönes Schmetterlingswerk, das *non multa sed multum* bringt, und in seiner originellen wie sehr ausführlichen Aufmachung von den vielen lokal-faunistischen Kompilationen sehr angenehm absticht. Im ersten vorliegenden Teile werden nur die Papilioniden, Pieriden und Satyriden behandelt; diese Publi-kation bildet die VI-te Folge der Serie »Naša příroda v obrazach» (= Unsere Natur

in Bildern), und es ist zu erwarten, dass die anderen Tagfaltergruppen, ebenso gründlich behandelt, zu Weihnachten erscheinen.

Neben der systematischen Behandlung des einschlägigen Stoffes werden besonders eingehend die ökologischen Daten bei jeder Art berücksichtigt; so werden alle bekannten Futterpflanzen und Parasiten der Falter ganz besonders ausführlich angeführt, wie man dies in keinem Schmetterlingswerke bisher fand, es sei denn in Lederers Raupenbuche. Auch die biologischen Daten besonders über die Larven sind sehr gründlich. Bei *Parnassius apollo* (L.) wird sogar eine copula inter mares mitgeteilt: man hätte gerne erfahren, ob es dabei zu einer Sphragisbildung kam, denn eine Seite zuvor wird der von mir gemachte Versuch, ein kopulierendes Pärchen von *P. mnemosyne* (L.) zu trennen, angeführt, wobei das ♂ mit einer fertigen Sphragis zum Vorschein kam: frühere Fälle von sphragidophoren ♂ wurden von unkritischen Autoren homoerotisch gedeutet. Dass das ♀ von *Satyrus semele* (L.) eine rudimentäre Sphragis trägt, wurde wie in »Sveriges fjärlar« verschwiegen. Sehr auffallend ist, dass kein Genus charakterisiert wurde, was in Ermangelung eines Bestimmungsschlüssels ein Minus, für den Sammler indessen ein Plus, bedeutet, da ja die Gattungsdiagnosen von ihm notorisch ignoriert werden. Die Formen werden in der Regel nur binär angeführt. Ein Monstrum von *Colias palaeno europome* (Esper) wird erwähnt, das links *europome*-rechts *illgneri*-artig gezeichnet ist. Dem Texte geht ein kleines lepidopterologisches Wörterbuch voran, das Herings Standardwerk zum Vorbilde hat. Die schematischen Zeichnungen des Eies (makroskopisch), der Hesperidenzeichnung und des Geäders, sowie einer Nymphalidenpuppe sind sehr übersichtlich. Schade, dass bei den gelungenen farbigen photographischen Abbildungen (mit Larve u. Futterpflanze) die Provenienz der abgebildeten Falter nicht angegeben wurde, was vom Standpunkte des Lokalfaunisten zu bedauern ist. Die ganze Publikation, die vor allem ein vollständiges Inventarium der tschechoslowakischen Fauna enthält, wirkt wegen ihrer guten Ausstattung, des sehr guten Papiers und des geschmackvollen Einbandes ganz vorkriegsmässig!¹

¹ Wie ich nachträglich aus Prag von Herrn J. Šmelhaus erfahre, soll pars II einige Berichtigungen der vorgenommenen Umtaufungen der bereits eingebürgerten Falternamen enthalten: so soll *Hipparchia hermione* (L.) nunmehr *fagi Scop.* und *hiera* (= *maera*) *ominata* Krul. und *goante* (Esp.) *montanus* De Prunner heissen.

2. *Zděnek Tesař: Motýli podčeledi Parnassiinae.* (= Die Falter der Unterfamilie Parnassiinae). Opava, 1948: Kl. 8: o,15 p (mit 3 Textillustr.).

Dieser Führer durch die erste Ausstellung der Unterfamilie Parnassiinae, die vom 23/4—30/6 in Opava (ehemaliges Tropau) stattfand, zu der als Grundstock die sehr guten Sammlungen von † J. E. Kammel und Peschke dienten und die auch von auswärts (wie Stockholm und dem Britischen Museum) unterstützt wurde, nennt sich bescheiden »Ausstellungskatalog«, gibt aber tatsächlich eine konzise Zusammenfassung des gegenwärtigen Standes der Parnassiologie. Auf der ersten Seite wird ein Porträt des Referenten und gegenüber ein Glückwunsch desselben in schwedischer Sprache »en facsimile« gebracht. Der Verf. ist ausgezeichnet mit der Materie vertraut, das zeigt sich nicht zu allerletzt in der Behandlung des historischen Teils, in dem der schwedische Leser natürlich neben der Zentralgestalt Linnés auch De Geer, Kilian Stobäus, G. Ljungberger, O. Bergman u. a. begegnet.

Felix Bryk.

Inom kort utkommer såsom en del av »Svensk Insektfauna« C. H. Lindroths »Handledning för insektsamlare«.